

Vergaderjaar 2009–2010

25 657

Persoonsgebonden Budgetten

Nr. 36

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 25 juni 2010

Maandelijks ontvangt het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) van het College voor Zorgverzekeringen (CVZ) cijfers over de lopende verplichtingen op grond van de subsidieregeling persoonsgebonden budget (pgb). Met deze middelen worden budgethouders in de gelegenheid gesteld om zelf zorg in te kopen. Deze cijfers laten een substantiële overschrijding zien van de beschikbare AWBZ-middelen en vormen voor het kabinet de aanleiding maatregelen te nemen om de uitgaven van deze subsidieregeling te beheersen. Via deze brief wordt u hierover geïnformeerd.

De rapportages eerder dit jaar lieten ook al een overschrijding zien op het totaal voor pgb's beschikbare subsidiebedrag 2010 van € 2 113,- mln.. Op basis van deze eerdere rapportages is in overleg met het ministerie van Financiën en het CVZ telkens besloten het subsidieplafond op te hogen. Op deze wijze is de pgb-regeling steeds opgehouden voor nieuwe budgethouders. Het gevolg van deze afspraak is dat de zorgkantoren tot 1 juli 2010 nieuwe budgethouders kunnen toelaten.

Forse overschrijding subsidieplafond

De meest recente CVZ-rapportage over de uitputting van het subsidieplafond tot en met ultimo april laat een forse overschrijding van het plafond zien. Het CVZ raamt een tekort eind dit jaar van ruim € 300 mln. In eerdere rapportages dit jaar viel dit verwachte tekort nog lager uit én was nog sprake van een zogenaamd instabiel beeld, mede als gevolg van de jaarovergang. Hierdoor was het resultaat ultimo 2010 eerder nog niet goed te voorspellen. Dit feit heb ik nadrukkelijk laten meewegen bij mijn besluit om tot op heden toestemming te geven door te gaan met het toelaten van nieuwe budgethouders. De ervaring leert dat de meest recente cijfers ultimo april een goede voorspeller zijn voor het te verwachten resultaat voor ultimo 2010. De door het CVZ geprognosticeerde overschrijding bedraagt bijna 15% van het beschikbare subsidie-

bedrag en is dusdanig fors dat het kabinet zich – gezien de financiële problematiek van het land en de zorg in het bijzonder – genoodzaakt ziet het CVZ te verzoeken het subsidieplafond (conform de regelgeving) te handhaven. Het handhaven van het plafond per 1 juli betekent dat het probleem met circa € 100 mln. wordt beperkt.

Ik hecht zeer aan de keuzevrijheid voor de cliënt voor pgb dan wel zorg in natura. Echter heeft het kabinet bij het overleg over de begrotingsvoorbereiding 2011 helaas geen financiële ruimte gevonden het plafond in 2010 nogmaals op te hogen, om de subsidieverlening voor nieuwe budgethouders ook de rest van het jaar 2010 te continueren.

Oorzaken overschrijding

Het pgb is de afgelopen jaren in populariteit fors gegroeid. Bij de introductie pgb nieuwe stijl in 2003 was er nog sprake van ruim 50 000 budgethouders, inmiddels maken meer dan 120 000 budgethouders gebruik van de subsidieregeling pgb.

In eerste instantie maakten vooral lichamelijk gehandicapten en mensen met een chronische ziekte gebruik van een pgb. De laatste jaren zien we dat ook andere groepen AWBZ-cliënten gebruik gaan maken van een pgb, met name jeugd en mensen met psychiatrische problemen. Als gevolg van deze toegenomen populariteit is in het verleden meerdere malen besloten om gedurende het jaar het subsidieplafond te verhogen om alle pgb-aanvragen te kunnen blijven honoreren.

Als gevolg van de pakketmaatregel begeleiding was de verwachting dat vanaf 2009 het aantal budgethouders en het daarmee gemoeide pgb-budget zou gaan afnemen. De ClZ-monitor van de pakketmaatregel heeft betrekking op extramurale cliënten. Deze laat zien dat een groot aantal AWBZ-cliënten geen begeleiding meer krijgt. Dit zou zich ook in een lager aantal budgethouders met begeleiding moeten vertalen en een daling van het benodigde subsidiebedrag tot gevolg moeten hebben. Deze verwachte daling zien we echter niet in de cijfers van het CVZ terug. We zien dat het aantal indicaties afgegeven door de Bureaus Jeugdzorg weinig verschilt met de situatie ten tijde van voor de pakketmaatregel. Verder is de uitstroom van budgethouders uit de regeling als gevolg van de pakketmaatregel lager dan verwacht en de instroom hoger dan geraamd. Bijvoorbeeld kan hierbij worden gedacht aan verblijfsgeïndiceerden die in plaats van een opname kiezen voor een pgb. Ook is er sprake van een toename van de functie Tijdelijk Verblijf en zien we de dagtarieven voor pgb stijgen.

Gevolgen handhaven subsidieplafond

Als gevolg van de verwachte forse overschrijding van het kader pgb 2010 heeft het kabinet besloten om per 1 juli 2010 tot in ieder geval eind dit jaar geen nieuwe instroom van budgethouders meer toe te staan. Uitgaande van een gemiddelde netto instroom van circa 1500 budgethouders per maand zou deze maatregel gevolgen kunnen hebben voor circa 9000 potentiële budgethouders. Voor de goede orde: voor diegenen die nu een pgb ontvangen verandert er niets. Alleen mensen die voor het eerst een pgb aanvragen kunnen dit jaar geen pgb meer ontvangen. Deze maatregel betekent dat het aantal budgethouders in de loop van dit jaar door de beperking van de instroom en de reguliere uitstroom gaat dalen, waardoor het tekort beperkt blijft tot de overschrijding die zich tot en met 30 juni 2010 voordoet. Aan het CVZ is toegezegd dat het subsidieplafond zal worden verhoogd met dit tekort.

Helaas is gebleken dat het besluit per 1 juli 2010 het plafond te handhaven niet kan worden voorkomen en noodzakelijk is om de financiële problematiek 2010 enigszins te redresseren. Voor de bestaande budgethouders heeft deze maatregel geen gevolgen. Dit geldt ook voor bestaande budgethouders die in 2010 voor een herindicatie in aanmerking komen; zij houden hun (hogere) pgb totdat zij deze eventueel uit eigen beweging beëindigen. Nieuwe pgb-aanvragers kunnen kiezen voor plaatsing op een pgb-wachtlIJst of voor zorg in natura, dat wil zeggen dat zij de zorg rechtstreeks krijgen van de (thuiszorg)instelling. Het zorgkantoor kan voor de cliënt bemiddelen in het verkrijgen van de geïndiceerde zorg. Naar verwachting zullen niet alle wachtende budgethouders in afwachting van hun pgb hun zorg in natura gaan afnemen.

Uit een analyse van het profiel van de budgethouders blijkt dat deze maatregel vooral potentiële jeugdige budgethouders raakt, die geïndiceerd zijn voor begeleiding. Het gaat dan vooral om meer flexibele vormen van begeleiding en tijdelijk verblijf (toezicht op school, naschoolse opvang en logeeropvang in alternatieve circuit).

Om de structurele doorwerking van het geprognosticeerde tekort ultimo 2010 aan te pakken worden door dit kabinet een aantal pgb (gerelateerde) maatregelen voorbereid, welke in de concept begroting 2011 zullen worden gepresenteerd.

Tot slot wil ik nog vermelden dat ik het pgb als een alternatief blijf zien voor zorg in natura. Vanwege specifieke financiële problemen bij de pgb's ben ik nu helaas wel genoodzaakt maatregelen te nemen.

De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
A. Klink